

ПОВЕЉА НАРОДА ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРУГУ ТИТУ

Yданима када се радило о животу и о смрти свих наших народа,

Ти си, друже Тито,

обвијен димом пожара, читавоме свијету крвљу и барутом објавио да се ни топовским ждријелима ни конопу крвника нећемо поклонити никада.

Твој позив на устанак, што си га потписао као секретар Комунистичке партије Југославије почетком љета године тисућу деветстотина четрдесет прве, одјекнуо је читавом нашом земљом уз потмулу грмљавину првих партизанских лагума.

Надахнуте непоколебљивом вјером у побједу Револуције, ријечи Твога позива нису биле само глас хуманог протesta противу свирепог и подлог уморства једне издане и прогажене земље. Твој глас заорио је као зов бојне трубе на отпор против моћних непријатељских војсака, када је усред поробљене Европе, прасак наших народних пушака навјестио побјedu најосновнијих људских права.

Од Београда и Ужица до Бихаћа и Слуња, од Баније и Папука од Фрушке Горе преко Игмана, Јахорине, Козаре и Грмече, од Романије и Маглића до Дрвара и Соче, од Санџака, Дурмитора и Македоније, од Космета до Дунава и Драве Ти си ступао на челу чета из битке у битку, а за Твојим барјацима слиједили смо те као што те слиједимо и данас, увјерени да је пут наше Партије за нас једини пут до побједе, за коју је жртвовало своје животе више од петнаест стотина тисућа нашега свијета.

Славећи петнаестогодишњицу побједе на Сутјесци, ми се данас, друже Тито, усрд ове величанствене костурнице сјећамо Твојих ријечи којима си као командант Народно-ослободилачке војске одао признање свим мртвим и преживјелим борцима ове јединствене битке, када су чете голог, босог и гладног људства успјеле да поразе десет пута бројнијег и несразмјерно јаче наоружаног непријатеља.

Пред гордим достојанством смрти Твојих палих војника који су уз шум бучних слапова ове планинске воде крвљу посвједочили вјерност својој земљи и идеалима међународне, пролетерске солидарности, Ти си, друже Тито, признао борцима, командирима и политичким комесарима Прве, Друге, Треће и Седме дивизије, Прве мајевичке и Шесте источно-босанске бригаде, највиша ратна својства каква треба да имају војници револуције.

Највишим својствима револуционара, Ти си, друже Тито, био узором од првог дана како си се појавио на челу наше Партије, свјестан постојано како треба хтјети да се смртна опасност превлада победоносном вољом свим премоћним снагама упркос.

Још од Ужица јесени 1941, Ти си јасно спознао да непријатеља треба напasti усред властитог стратешког и политичког табора и тако си се са својим бригадама појавио пред Сарајевом и Ријеком, Љубљаном и Загребом. Већ почетком године тисућу деветстотина четрдесет друге, а када су се Твоје чете под ударом премоћних снага повукле од Карловца и Слуња преко Лике и Грмече, Ти си далековидно одредио да треба заузети Прозор, прегазити Неретву и противника разбити на пригорским, херцеговачким и санџачким врлетима. Тако си Сутјеску и Зеленгору, Маглић и Волујак претворио у славне побједе, и у тренутку када је непријатељска врховна команда била већ потписала колективну смртну осуду за све Твоје опкољене и на смрт осуђене борце, Ти си, разбивши ватрене обруче, смјело продро на север од Сарајева до Вишеграда, ослободивши читаву Источну Босну. Три мјесеца касније, у новембру 1943, Ти си већ, у Јајцу, положио темеље данашње наше Федеративне Социјалистичке Републике.

Хисторијска борба за нову Југославију, заједницу равноправних и слободних народа, борба је свих нас, и све наше побједе везане су о Твоје име и о имена Твојих бораца, командира, политичких комесара, и свих Твојих политичких сарадника.

Поносни на своју славну борбу и величанствене успјехе у стварању нових демократских социјалистичких друштвених односа, народи Југославије, изричу Ти, друже Тито, пуно признање за Твоје непролазне заслуге као првом војнику наше Партије и Револуције.

Едвард КАРДЕЉ, Јован ВЕСЕЛИНОВ, Ђуро ПУЦАР, Лазар КОЛИШЕВСКИ, Владимир БАКАРИЋ, Миха МАРИНКО, Петар СТАМБОЛИЋ, Блажо ЈОВАНОВИЋ, Александар РАНКОВИЋ

Тјентиште, 4 јула 1958.

Mи који смо били учесници ове надчовјечанске херојске борбе, вођене на уском простору Црне Горе, Санџака и Тјентишта против далеко надмоћнијих њемачких, талијанских и бугарских окупаторских трупа, носимо у својим срцима ликове хероја који су у тој борби дали своје животе. Наше ријечи и пера могу дати само блиједе фрагменте или уопштену слику једног најважнијег и најславнијег дијела наше крваве народне епопеје у току Ослободилачког рата.

Према томе, и ова књига само је један мали и скромни приказ тих херојских дана наше Народноослободилачке борбе, а сви преживјели борци дужни су да опишу све најважније моменте из те борбе. То је њихова дужност не само према палим друговима, већ и према себи, и према историји наше тешке четврогодишње борбе. Нико од нас не би могао дати једну приближно вјерну и цјеловиту слику те борбе, али сви преживјели борци из својих сјећања могу створити материјале који ће се допуњавати и обликовати једну вјерну целину.

Наша стратегија и тактика у тој борби, као и стратегија и тактика непријатеља, већ су мање-више познате, али многи и многи трагични и херојски моменти из те борбе мало су познати нашим народима. А баш то је најважније

за наша садашња и будућа поколења, јер она треба да се напајају врлинама младића и дјевојака који су се гладни, слабо одјевени и до смрти изнурени борили и умирали херојском смрћу, са вјером да тиме доприносе љепешем и сретнијем животу нових поколења.

Како ће се данашње и будуће генерације најбоље одужити онима који данас леже у гробу на Тјентишту и брдима у околини? Оне се могу одужити само тиме што ће увијек мислiti на њих и цијенити жртве које су дате да би садашња и будућа поколења била сретнија, што ће цијенити и чувати велике тековине наше народне Револуције, што ће гајити оне идеале за које су пале стотине хиљада бораца Народноослободилачке борбе, што ће продужити упорну борбу за остварење социјализма, што ће чувати и гајити највећу тековину те наше борбе — братство и јединство наших народа.*)

Иво

*) Уводна реч за зборник „Сутјеска“ издање ВИЗ ЈНА, „Војно Дело“ библиотека „Из ратне прошлости наших народа“.